

невідкладної медичної допомоги хворим, що перенесли інсульт // Український вісник психоневрології. - 1996, - Том 4. - № 3. - С. 18-20. 3. Сердюк А. М., Горбань С. Н., Мерцалов В. С., Міщенко І. С. та ін. Аналіз стану та перспективи розвитку наукових досліджень у галузі неврології в Україні // Український вісник психоневрології. - 1996, - Том 4. - № 2. - С. 8-14. 4. Giroux C., Scatton B. I s c h e m i c stroke: Treatment on the horizon // European Neurology. - 1996. - 36, № 2. - P. 61-64. 5. Sawle G. V. Imaging the head: functional imaging // J. of neurol., neurosur and psych, - 1995. - Vol. 58. - № 2. - P. 132-144. 6. Михайленко А. А., Зинченко В. А., Холин А. В., Лобжанидзе П. В. Магнітно-резонансна томографія в діагностиці та диференціації мозгових інсультів // Журнал невропатології та психіатрії ім. С. С. Корсакова. - 1992. - № 2. - С. 13-17. 7. Schwartz A. New trends and developments in magnetic-resonance-imaging // Cerebrovascular diseases, - 1995, - Vol. 5 № 2. - P. 139-144.

Г. Т. Пісько, І. О. Петруник, В. К. Патратій

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АНТИМІКРОБНОЇ АКТИВНОСТІ АНТИБІОТИКІВ І ПОВЕРХНЕВО-АКТИВНИХ РЕЧОВИН

Кафедра мікробіології та вірусології (зав. --- проф. В. К. Патратій)
Буковинської державної медичної академії

Ключові слова: антибіотики, поверхнево-активна речовина, композиції, антимікробна активність.

Abstract. There was researched the activity in vitro of antibiotics benzylpenicillin, cefazolin and surface activity substance etony separately and in combinations with respect to strains *Staphylococcus aureus* 209, *Escherichia coli* K-12 and resistance strain *Staphylococcus aureus*.

There was established the obvious increasing of the activity of the compositions КА (benzylpenicillin+etony) and КБ (cefazolin+etony). On the *E. coli* K-12 in КА for both components in 4 tims, in КБ — 8 times. On the *S. aureus* 209 in КА for etony in 16 and for benzylpenicillin in 2 times, in КБ — for both components in 4 times. On resistance strain *S. aureus* in КА for benzilpenicillin in 32 and for etony in 8 times, in КБ for etony in 4 and cefazolin in 8 times.

Considerable discreasing of MIC compositions is explained by the potential action of the activity, but not by the summation of the action of the latters.

Вступ. Виникнення резистентних форм збудників інфекцій значно знизило впродовж останніх років ефективність протибактеріальної терапії, а також привело до обмеження застосування ряду антибіотиків. В зв'язку з цим гостро стоїть питання вибору лікуючого засобу, проблема внутрішньолікарняних інфекцій і сепсису, що визначається зростанням рівня гнійно-септичних процесів та відсутністю досить ефективних препаратів профілактики та лікування вітчизняного виробництва [1, 6].

Одним із шляхів часткового вирішення даної проблеми є застосування різних за механізмом дії уже існуючих хіміотерапевтичних сполук в оптимальних комбінаціях, формах і шляхах надходження в організм [2, 5, 7, 8].

Матеріал і методи. Матеріалами досліджень служили антибіотики — бензилпеніциліну натрієва сіль, цефазолін та антисептик етоній, який належить до катіонних ПАР, окремо і в композиціях КА (етоній+бензилпеніцилін) і КБ (етоній+цефазолін).

Антимікробну дію хіміопрепаратів вивчали загальноприйнятими методами на культурах тест-мікроорганізмів музейних штамів *Staphylococcus aureus* 209, *Escherichia coli* К-12 та свіжовиділеному поліантибіотикорезистентному штамі *S. aureus**.

Визначення мінімальної бактеріостатичної концентрації (МБсК) препаратів проводили методом дворазових серійних розведень в рідкому поживному середовищі з добовою культурою мікроорганізмів при мікробному навантаженні 250 тис. мікробних тіл. Бактерії інкубували в термостаті при t 37° С протягом 24 годин. За мінімальну бактеріостатичну концентрацію брали найменшу кількість речовини, яка повністю затримувала ріст бактерій після вирощування у вищевказаних умовах. Мінімальну бактерицидну концентрацію (МБцК) сполук визначали шляхом висіву на тверде поживне середовище [3, 4].

Результати дослідження. Результати антимікробної активності бензилпеніциліну, цефазоліну і етонію та їх композицій представлені в таблиці.

Дослідження антимікробної дії композиції А (КА) показало значне зростання активності останньої в порівнянні з її складовими по відношенню до тест-мікроорганізмів. Так, МБсК на *S. aureus* 209 для етонію зменшилася в 16 разів, а для бензилпеніциліну — в 2 рази. Активність етонію та бензилпеніциліну на резистентний штам *S. aureus** зросла у 8 і 32 рази відповідно. Для обох складових в КА до *E. coli* К-12 МБсК знизилася у 4 рази проти концентрацій при дії їх порізно.

Таблиця

Антимікробна активність бензилпеніциліну, цефазоліну та етонію окремо та в композиції в мкг/мл

Хіміопрепарати	<i>S. aureus</i> 209		<i>S. aureus</i> *		<i>E. coli</i> К-12	
	МБсК	МБцК	МБсК	МБцК	МБсК	МБцК
Етоній — П1	7.8	7.8	3.9	3.9	15.6	15.6
Бензилпеніцилін-П2	0.007	250	15.6	—	7.8	>500
Цефазолін — П3	0.03	3.9	0,48	31.25	1.95	1.95
КА (П1:П2)	0.48: 0.0038	0.48: 0.0038	0.48: 0.48	—	3.76: 2.18	4.17: 2.42
КБ (П1:П3)	1.95: 0.007	7.8: 0.03	0.97: 0.06	7.8 0.48	1.95: 0.24	1.95: 0.24

* — поліантибіотикорезистентний штам;

- - — бактерицидна концентрація не визначалась.

Аналогічне підвищення антимікробної активності показала композиція Б (КБ), МБсК якої для кожної складової на *E. coli* К-12 зменшилася в 8 разів, на *S. aureus* 209 — в 4 рази. Затримка росту та розмноження штаму *S. aureus** відбулася при дії концентрацій етонію в 4 і цефазоліну в 8 разів меншій, ніж при їх окремому застосуванні.

Крім того, у випадку зі штамом *S. aureus** вищу антимікробну дію до мікроорганізму у композиції проявляють антибіотики на відміну від *S. aureus* 209, де більшою або рівною активністю володіє етоній.

Сума активності складових та композицій А і Б показана на рисунку.

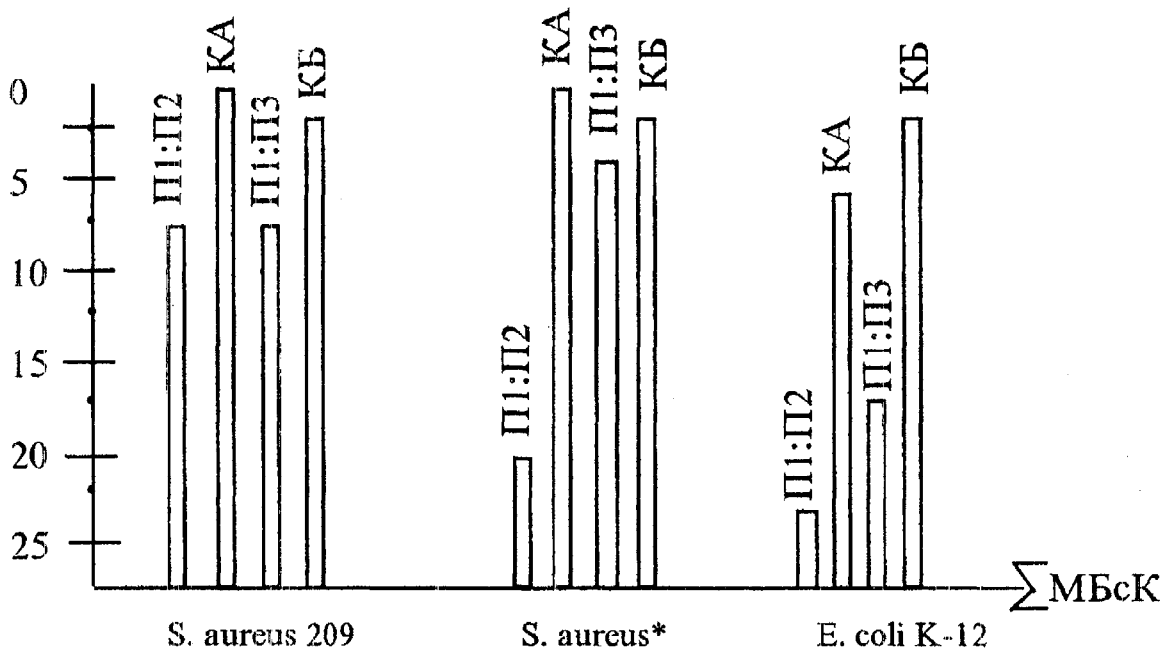

Рис. Сума активності бензилпеніциліну, цефазоліну та етонію окремо та в композиціях в мкг/мл

Таким чином, застосування вищезначених антибіотиків з етонієм в композиціях *in vitro* дозволяє досягти бактеріостатичного або бактеріцидного ефекту при значному зменшенні їх концентрацій.

Виходячи з результатів досліджень, можна зробити висновок про наявність потенціювання дії у складових обох композицій, а не сумачі їх активності.

Література. 1. Петруник І. О., Патратій В. К., Бурденюк В. І. та ін. Мікрофлора нижнього відділу сечо-статевих органів жінок з гнійно-запальними захворюваннями урогенітальної сфери і її чутливість до дихлорид-1, 2-біс-(N-карбдекоксиметил) амонію // Актуальні питання морфогенезу: Матеріали наук. конф. — Чернівці, 1996. — С. 54. 2. Красильников А. П., Адарченко А. А., Булай П. И. и др. Сравнительный анализ антибактериальной активности антисептиков и антибиотиков на выборках *Pseudomonas aeruginosa* // Журн. микробиологии, эпидемиологии и иммунобиологии. — 1991. № 8. — С. 30-33. 3. Методы экспериментальной химиотерапии / Под ред. Г. Н. Першина. — М., 1971. — 537 с. Навашин С. М., Фомина И. П. 4. Рациональная антибиотикотерапия. — М.: Медицина, 1982. — 495 с. 5. Писько Г. Т., Гудзь О. В., Борисова Е. В. и др. Комбинированное действие антибиотиков и ПАВ на грамотрицательные микроорганизмы // Врачебное дело. — 1980. — №3. — С. 118-120. 6. Поляк М. С. Антимикробные препараты в лечении сепсиса // Антибиотики и химиотерапия. — 1993. — Т. 38. № 4-5. — С. 43-50. 7. Сазыкин Ю. О., Навашин П. С. Современные проблемы комбинированной антибиотикотерапии // Антибиотики и химиотерапия. — 1993. — Т. 38. № 4-5. — С. 22-28. 8. Сологуб В. В., Писько Г. Т. Комбинированное действие этония с антибиотиками на *Pseudomonas aeruginosa* // Антибиотики. — 1982. — Т. 21. № 6. — С. 16-18.